

optimistiške misli dal na stran in bodem Vam poročal le o rezultatih svojih učenih preiskovanj.

Omislil sem si mikroskop — posebne vrste seveda — in sedaj stlačim vse pod njega, kar mi pod roko pride, da vsako stvar bolj natanko preiščem ter ji — kakor pravimo — potipljem žilico.

Veliko prahu so vzdignila in mnogo govorjenja in pisanja so provzročila števila 5, 10, 35, 50. Tudi Vam so taista gotovo dobro znana. Imajo to svojstvo, da dajo 100, ako jih soštejemo. To so tisti zloglasni »procenti«, pa katerih so razdelili truplo »učiteljstvo« na štiri in sicer zelo nejednake dele.

Ker že vsak o tem govori — mislil sem si — zakaj bi tudi jaz to stvar učenjaško ne preiskal ter spravil sem vso to reč pod svoj mikroskop. »No, ta operacija se Vam pa že ni posrečila«, rekel sem z glavo zmajavši, ko sem skozi mikroskop pogledal ter videl, da je razdelitev odločila v prvi in za dobro vspevanje trupla najvažnejši del samo 27 »celic«. (Saj veste, da mi učenjaki imenujemo najmanjše dele organskega telesa — celice). Tudi v drugem delu je vse premalo celic, zato jih ima pa tretji in četrti del toliko več. Dokazana stvar pa je, da se nobeno truplo ne more dobro počutiti, ako ima v I. in II. delu tako malo celic in glejte, to prikazen zapazimo tudi pri učiteljstvu. To truplo je bilo res potrebno operacije, da bi se bolje počutilo, pa recept: »5°%, 10°%, 35°%, 50°%«, katerega so zdravniki zapisali, ni bil pravi ter je vrhu tega še lekarnarje, kateri so imeli nalog po tem receptu zdravila razdeliti, spravil v zadrego, ker so vedeli, da bi tu trebalo bolj močnih »pilen«; morali so se pa držati recepta. Zaradi tega

so tudi Meščan, Tržan in Selan tožili, a tožili so prekasno; recept je bil že napisan, in dasi so gospodje pri zeleni mizi vse to čuli in vedeli, da bi bilo prav in dobro mnogo celic iz nižjega dela k višjemu privzeti; ta vrazji recept 5°%, 10°%, 35°%, 50°% stavil jim je preozke meje.

Razven teh ponesrečenih zdravil je pa na učiteljstvo zelo neugodno vplivalo tudi slabo spričalo, katero so mu dali s tem, da so kar polovico njegovih celic uvrstili v zadnji t. j. IV. del. Po reku »Kakoršno delo tako plačilo« in po tej razredbi mora učiteljstvo sklepati, da ima samo 27 prav pridnih in kar 269 slabih celic. Druge so tako bolj srednje baže. Da ni tako — veste dobro in tudi moj mikroskop mi je pokazal v II., III. in IV. delu mnogo, mnogo celic, katere bi morale po vsej pravici postaviti se za jedno ali za dve stopinji višje. To je bil mrzel curek na učiteljstvo, katerega je že itak prej premmogokrat — zeblo. Vse drugače bi bilo, ako bi bili mene za svet vprašali. Jaz bi bil s svojim mikroskopom vse bolj natanko preiskal in bi potem šele recept napisal. Če so bili v ta števila že tako zaljubljeni, no, naj bi pa ostala, le zasukal bi jih bil ter napisal tak recept: 50°%, 35°%, 10°%, 5°% in — zastavim svojo častno besedo, da bi bilo to pomagalo in vedne tožbe bi se končale za dolgo dolgo časa. Tako pa imamo še vedno bolnika in poslušali bodete radi ali neradi njegove nadaljne tožbe. Kakor torej vidite, gospod urednik, treba bode še zdravil in sicer zdatnejših zdravil. Da bi jih le kmalu dali! To želi

Vaš

Postojinski.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. Dnevni red okrajne učiteljske konferencije za okolič Ljubljansko dné 3. rožnika 1891. l. ob 9. uri dopoldne v drugi mestni deški ljudski šoli (na Cozjovi cesti v) Ljubljani.

1.) Otvoritev konferencije, določitev predsednikovega namestnika in volitev dveh zapisnikarjev.

2.) Poročilo c. kr. okrajnega šolskega nadzornika o nadzorovanih šolah.

3.) Kako je šolski vrt oskrbovati in obdelovati, da bode uzor pravega šolskega vrta. Poročevalca gg. Janko Žirovnik in Matija Rant.

4.) Nazorni nauk v spodnjih oddelkih ljudske šole. Poročevalca gospdč. Ana Praprotnikova in g. Albert Sitsch.

5.) Izbor učnih knjig in beril za šolsko leto 1891/92.

6.) Poročilo knjižničnega odbora o stanji in račun u okrajne učiteljske knjižnice.

7.) Nasveti o nakupu novih knjig za okrajno učiteljsko knjižnico, katere je najkasneje do 1. rožnika t. l. pismeno oglasiti pri knjižničnem odboru.

8.) Volitev knjižničnega odbora za l. 1891/92.

9.) Volitev stalnega odbora učiteljske konferencije za šolsko leto 1891/92.

10.) Dopolnilna volitev jednega zastopnika učiteljstva v c. kr. okrajni šolski svet.

11.) Samostalni predlogi, katere je najkasneje do 1. rožnika t. l. pismeno oglasiti pri stalnem odboru.

Iz Postojine v 16. dan mal. travna. — † Filip Kete.

Oj težka pot, oj tožna pot,
Ko od sreča srce se loči! —
Oj solzna pot, oj zadnja pot!
Sla. Gregorič.

Komaj pol leta je preteklo, kar je umrl nadučitelj Alojzij Lavrenčič in že zopet je prišla koščena žena med naš stan z neusmiljeno kosō. V 12. dan malega travna umrl je namreč v našem okraji občeprijubljeni in spoštovani nadučitelj košanski gospod Filip Kete v najlepši moški dobi. Močan in krepak, kakor malokdo, branil se je do zadnjega; »Je nji se uklonil je, ki mora se ji vsak.« Letošnjo zimo

ulila se mu je kri in nič hudega sluteč, opravljal je vedno dalje svojo službo kot učitelj in kot orgljavaec. V 12. dan t. m. odprla se mu je drugič prav močno in v četrh ure bilo je po njem.

Porodil se je blagi pokojnik 1849. na Vrhuški; učitelj je postal l. 1868. ter služboval večinoma v našem okraju in sicer v Št. Petru, v Trnovem, na Premu, na Colu, v Zagorju in zadnji dve leti kot nadučitelj v Košani. V Zagorji je služboval najmanj let.

Povsod, kjerkoli je služil, pridobil si je s svojim odkritim značajem in prijaznostjo srca vseh občanov in z ljubeznijo do otrok pa šolsko decu na svojo stran. Hinavstva ni poznal.

Najraje v sreči jezik je imel,
Ko zini je, pa srce na jeziku.

Kako je bil pokojnik priljubljen, pokazal je najbolj njegov veličasten pogreb v 15. dan t. m. Stari ljudje so pripovedovali, da tacega pogreba še ni Košana doživela. Mlado in staro iz širne košanske župnije je prihitelo na njegov pogreb. Iz Zagorja prišla je požarna bramba, občinski zastop in mnogo družih Zagorcev. Vsi vejjaki iz košanske doline so bili polnoštevilno zastopani. Tudi tovariši njegovi zbrali smo se v mnogobrojnem številu pri njegovi krsti ter skazali zadnjo čast uglednemu tovarišu in blagemu prijatelju.

Sprevod je vodil prečastni gospod župnik Matija Torkar z g. župnikom zagorskim, g. župnikom šnihejskim in domačim g. kapelanom. Ko smo mu tovariši zapeli pred hišo »Blagor mu«, spremili smo ga v cerkev, kjer je g. župnik daroval črno sv. mašo. Na grobu smo mu zapeli »Jamico tiho« in g. tovariš Št. Jelence naslikal je v lepih in ginljivih besedah njegovo uzorno življenje ter se v imeni učiteljstva poslovil od rajnega. Iz srca prišla mu je vsaka beseda, a segla je tudi vsakemu v srce.

Slovo nam britko seka rane,
Solzé rosijo nam oči, —
Oj z Bogom, drago srce ti!

Niti jednega očesa ni bilo suhega na pokopališču. Šolska mladina plakala je na ves glas za svojim dobrim učiteljem, občani solzili so se za svojim svetovalcem, tovariši njegovi točili smo solzé za blagim prijateljem in č. duhovščina za plemenitim župljanom in unetim kristjanom. Pa ne samo kot kristjan in učitelj, — tudi kot narodnjak je najzvesteje spolnoval svoje dolžnosti.

— Viharjev ni se bal,
Za dom, za rod je trdno stal.

V najhujših časih je stal neomahljiv ter se pokazal pri vsaki priliki kot najzvestejši sin svojega naroda.

Pokojnik je zapustil nadpolnega sina, ki se vezba na ljubljanskem učiteljski. Rajni ga je nad vse ljubil; marsikateri grizlje je pritrgal svojim ustom, da je sinu pomagal. Dal Bog, da bi našel usmiljenih

dobrotnikov, koji bi mu pomagali toliko, da bi dovršil svoje študije.

Mati mrtva, mrtev oče,
Bratov nima, ne sestri.

Pokojnik bil je udovec in se je drugič ženil, in ta sirota je iz prvega zakona. Poleg sina je zapustil žalujočo udovo, koja bode zanaprej navezana le na skromno penzijo. Tudi njo priporočamo usmiljenim srcem.

Zvonovi, zvonite,
Domov ga spremitite;
Gre z dela in teže
Učitelj trpin!

Poslovil si se od nas za nekaj časa, a spomin tvoj ostane neusahljiv med nami in nauki, koje si cepil v nedolžna otroška srca in druga dobra dela venčajo naj te v rajskih višinah z lavorjevim vencem večne pravice

Zdaj bivaš vrh višave jasne,
Kjer ni mraku, kjer ni noči.

Blagor tebi!

Saj našel si na božjem nebi,
Kar tukaj bi zastoj iskal!

Spominjaj se gori zapuščenega sina in udove; priporočamo se ti pa tudi tvoji žalostni tovariši in prijatelji, da prosiš za nas in naše sovražnike! Z Bogom, dragi Filip, blagi prijatelj! Na svidenje nad zvezdami, — „kjer ni križev, težav, ne joka!“

Jakob Dimnik.

Iz novomeškega okraja. (Jakob Ancelj †). Vse je minljivo in kakor kaplja na veji, istotako tudi naše življenje nima nič gotovosti. Koliko naših tovarišev krije že danes črna prst, kateri so se še lansko leto z nami veselili prijetnega majnika; a letos — ni jih! Bog jih je poklical v boljše življenje.

Žalostno vest Vam imam sporočiti, da je v našem okraju dne 26. p. m. umrl naš blagi tovariš g. Jakob Ancelj v najlepših letih človeške dobe. — Da mu postavim skromen spomenik, naj nekoliko več omenim o rajnem tovarišu.

Jakob Ancelj se je porodil l. 1865. v Suhorji blizu Metlike. Pohajal je spodnjo gimnazijo v Novem Mestu in odšel od tu v Ljubljano na učiteljsko pripravnico, kjer je l. 1888. dobil zrelostno spričevalo. Jeseni istega leta prosi za izpraznjeno učiteljsko mesto na jednorazrednici v Podgradu, katero tudi dobi in kjer ostane do svoje prerane smrti. Lansko jesen, že bolehen, poda se k preizkušnji in o božiči je bil imenovan stalnim učiteljem, da bi tem laže in uspešneje deloval za svoj težavni poklic; a sreča mu ni bila mila na tem, gotovo mu je milejša na onem svetu, ker trpel je dolgo in jako potrepljivo.

Blagi pokojnik je imel še kot dijak pljučnico, pa kakor večinoma dijakom, ki nimajo dobre postrežbe, ostala je tudi njemu kal, katera je začela korenine

poganjati Podgradom, kjer je jako oster zrak in stanovanje učiteljevo jako slabo (zato je tudi blag. g. okrajni glavar rekel, da bo treba šolo v kratkem popraviti, kar je jako potrebno). Ker je vedno bolehal, dobil je parkrat dopust, kakor pa se čuti nekoliko pokrepčane, ne more pustiti nežne mladine brez pouka; ta delavnost ga je pokopala; šel je — za poklicem. Letos je dobil čmesečni dopust, kateri se je pa žalibog spremenil v večnega.

Da je bil pa dragi Jakob vsem priljubljen, priča njegov pogreb. Gorska je vas, v kateri je bival, dan pokopa je bil pa deževen in iz teh vzrokov se sme sprevod veličasten imenovati. Pred rakvijo je šla šolska mladina, naprej dečki, za njimi deklice z vencami na glavi. Za temi so stopali učitelji in duhovščina, kateri so skupno peli »Miserere«. Na rakvi si videl lep venec z belimi trakovi in napisom »Učitelji svojemu blagemu tovarišu!« Za krsto je siedlo obilo ljudstva. Preblagorodnega g. okrajnega glavarja je namestoval g. baron E. Schönfeld. Pribiteľa sta tudi dva gg. patra iz Novega Mesta, jeden g. župnik iz bližnje župnije, 7 gg. tovarišev, 1 gspđ. tovarišica in več drugega občinstva. Zahvaliti se moramo vsem, posebno še domačemu g. župniku, ki je mnogo žrtvoval za rajnega in gg. Fr. Gregoraču in Fr. Kendu, katera sta iz sosednjega črnomaljskega okraja došla in pripomogla, da smo rajnemu v slovo zapeli tri žalostinke in sicer pred šolskim poslopjem »Nad zvezdami«, po končanem opravilu v cerkvi »Blagor mu in na pokopališču »Jamica tiha«.

Dragi Jakob! res da te krije že črna zemlja, a duh tvoj še živi med nami. Malo časa si deloval tu, a priljubil si se nam popolnoma. Le prerano smo te zgubili iz svoje srede. Koliko solz se je prelilo za te! Tvoja, te ljubeča mati ni si mogla utešiti žalosti in glasno ihteti. Te je menila priklicati nazaj, pa — ni bilo mogoče; nič manj se ni solzila tvoja dvojčica, sestra, ki je bila vedno pri Tebi in Ti tudi v dolgi bolezni po bratovsko stregla. Za Teboj sta jokala tudi Tvoja brata; pa tudi Tvoji znanci in marsikateri prisotni si niso mogli zakriti solze žalosti v svojih očeh.

Kako tužno in z rosnimi očmi zre človek na rakev, katero spuščajo v temno jamo; kako pretresljiv je glas iz jame, ko se osuje prst na krsto in kako se prestrašeno ozira za čilim, delavnim mladeničem! Ni ga, ker koščena žena, bela smrt pretrgala mu je nit življenja. V miru počivaj!

—L.

Iz kočevskega okraja. (Dekan Martin Skubic †) Dne 9. malega travna zjutraj je izdihnil svojo blago dušo po kratki bolezni v 76. letu svoje starosti ribniški dekan in častni kanonik velečastiti gospod

Martin Skubic. Blagi pokojnik je bil naslednik 1868. leta umrlemu dekanu Ig. Holzapflu, znanemu »Čbeličarju«, ki je zapustil svoje ogromno imetje v izobražbo gluhomemcev. Dekan Skubic je bil častni kanonik, knezoškočijski svetovalec, častni občan ribniški, zastopnik cerkve v c. kr. okrajnem šolskem svetu, predsednik krajnega šolskega sveta v Ribnici, ud krajnega šolskega sveta v Velikih Poljanah itd. Dne 25. grudnia 1889. leta ga je odlikoval presvetli cesar radi njegovih obilih zaslug s podeljenjem viteškega križca Fran-Jozefovega reda; dne 29. prosinca ga mu je slovesno pripel g. okrajni glavar na prsi, katero slovesnost je opisal »Uč. Tov.« v svoji 5. številki lanskega letnika. Predsednik krajnemu šolskemu svetu storil je mnogo za ribniško šolo, kot ud okrajnemu šolskemu svetu se je pa vrlo potezal za koristi učiteljstva. Pokojnik je ljubil učiteljski stan ter vedno želel, da deluje duhovščina v slogi z učiteljstvom za napredek našega naroda. Sijajnega pogreba dne 11. malega travna se je udeležilo tudi več učiteljev. Blag mu spomin!

Z—c.

Z Iga. Družba sv. Mohorja izdaja vsako leto šest knjig razne poučne vsebine. Med tolko tisoč udi so zastopani tudi v ogromnem številu učitelji in šolarske knjižnice, ki ne hranijo knjig doma, marveč jih razposojujejo mladini in odraslim. Najmikavnejše berilo so poleg kake druge knjige druge vsebine »Koledar« in »Večernice«, katere vsak z zanimanjem prebira. Povesti v teh knjigah so mične in poučne, a vendar ne dosežajo tistih povestij, katere so pred leti se podajale ljudstvu po tej družbi. Veliko knjig od družbe izdanih je povse že pošlo, a tudi niso bile tiskane v tako ogromnem številu, kakor se knjige danes tiskajo, ker je družba štela le nekaj tisoč udov.

Kakor je običajno, da se prirejajo jedne in iste knjige drugi, tudi tretji natisek, bi tudi družba sv. Mohorja prav storila, da bi od nekotih »Večernic« od l. 1860—1870. priredila drugi natisek, in to od tistih, katerih berilo je povsem kratkočasno in poučno, katere knjige bi se gotovo z veseljem pozdravljale, kakor so se v času dotičnih družnikov. Ako bi slavna družba hotela tej želji ustreči, gotovo ji bode velika večina njenih udov za to hvaležna. Kdo ne bi z veseljem vzel v roke: »Rožice« s podobo bleškega jezera, »Elizabeta ali pregnanci v Sibiriji«, »Stari Urban ali zimski večeri dobrih kmetov«, »Deteljica ali življenje treh kranjskih bratov francoskih soldatov«, »Žalost in veselje«. Vse te knjige poleg drugih so tudi prav pripravne za otroške knjižnice. Gotovo bođe slavni odbor ustregel, ako vsako leto vsaj jedno teh in tacih knjig ponatisne in kot šesto knjigo pošlje v dežel.

Fr. Trošt.

